

Väljaandja:	Sotsiaalminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	30.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2009
Avaldamismärge:	

Tervisekaitsenõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele

Vastu võetud 20.12.2000 nr 86

[RTL 2000, 136, 2161](#)

jõustunud 01. 03. 2001.

Muudetud järgmise sotsiaalministri määrusega (kuupäev, number, avaldamine Riigi Teatajas, jõustumise aeg):

10. 06. 2002/83 ([RTL 2002, 69, 1086](#)) 30. 06. 2002

Määrus kehtestatakse «[Rahvatervise seaduse](#)» (RTI 1995, 57, 978; 1996, 3 56; 49, 953; 1997, 37/38, 569; 1999, 30, 415; 88, 804) paragrahvi 8 lõike 2 punkti 12 alusel.

1.peatükk

Üldsätted

§ 1. Rakendusala

- (1) Määrus kehtestab tervisekaitsenõuded ilu- ja isikuteenuste osutamisele.
- (2) Ilu- ja isikuteenus (edaspidi *teenus*) käesoleva määruse mõistes on juuksuri-, maniküüri-, pediküüri-, kosmeetika-, solaariumi- ja saunateenus.
- (3) Teenust osutatakse ettevõttes (edaspidi *ettevõtte*), mis peab vastama käesolevas määruses kehtestatud tervisekaitsenõuetele

§ 2. Ettevõtte asutamise, projekteerimise, ehitamise ja viimistluse nõuded

- (1) Enne ehitustööde alustamist peab uute ja rekonstrueeritavate ruumide projekti kooskõlastama asukohajärgse tervisekaitsetalitusega «[Rahvatervise seaduse](#)» paragrahvi 12 lõike 3 alusel.
- (2) Ettevõtte avamiseks peab ettevõtjal või tema seaduslikul esindajal olema asukohajärgse tervisekaitsetalituse nõusolek.
- (3) Ettevõtte võib asuda teenuse osutamiseks ette nähtud eraldi hoones, üldkasutatavas hoones või elamus. Teenuseid võib elamutes osutada, kui sissepääs teenuse osutamise ruumidesse (edaspidi *tööruumid*) on elamu sissepääsust eraldi. Ühine sissepääs on lubatudkõigi korteriomanike või korteriühistu üldkoosoleku kirjalikul nõusolekul.

Saunateenust võib osutada elamu soklikorruusel.

Soklikorruus käesoleva määruse tähenduses on korruus, kus põrand on maapinnast madalamal vähem kui pool tööruumi kõrgust.

- (4) Ettevõtet ei planeerita korruusele, kus põrand on maapinnast madalamal rohkem kui pool ruumi kõrgusest.
- (5) Ettevõtte ehitus- ja viimistlustöödel on lubatud kasutada materjale Eestis kehtivate seaduste ja nende alusel kehtestatud muude õigusaktide nõuete kohaselt.

(6) Teenuste osutamise ruumide sein, lae, põranda ning sisustuse pinnad peavad olema vett mitteimavast materjalist, kergesti puhastatavad ning taluma niisket koristust ja vajalikus ulatuses desinfitseerimist. Saunaruumide seintes, lagedes ja põrandates peab olema nõuetekohane auru- ja hüdroisolatsioon ning korrustevahelistes kandvates konstruktsioonides hüdroisolatsioon.

[RTL 2002,69, 1086- jõust.30.06.2002]

§ 3. Nõuded tehnikakommunikatsioonile ja sisekliimale

(1) Tööruumides peab olema kesk-, elektriküte või ajakohane ahjuküte, kusjuures küttekolle peab asuma väljaspool tööruumi. Igas tööruumis peab olema sooja- ja külmaveearustus ning kanalisatsioon. Joogivee kvaliteet peab vastama kehtivatele nõuetele. Kanalisatsioonitorud ei tohi töö- ja laoruumides paikneda lae all.

(2) Tööruumide (välja arvatud saunad) mikrokliima parameetrid peavad vastama sotsiaalministri 28. detsembri 1995. a määruses nr 66 «Tööruumide mikrokliima tervisekaitsenormid ja eeskirjad TKNE-5/1995» (RTL 1996, 13, 98) kehtestatud normidele.

§ 4. Nõuded valgustusele

Kõikides tööruumides on nõutav kunstlik valgustus. Tööruumide elektrivalgustuse projekteerimis- ja paigaldustööd tuleb teha Eestis kehtivate seaduste ja nende alusel kehtestatud muude õigusaktide nõuete kohaselt.

§ 5. Nõuded personalile

(1) Kosmeetika-, juuksuri-, manikööri-, pedikööri- ja solaariumiteenuste osutajad peavad omama käesolevas lõikes antud tabelis esitatud tervisekaitse, haiguste ennetamise ja tervise edendamise alaseid teadmisi:

9.01.2015 8:22

Veaparandus - Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "solaariumiteenuste" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 4 alusel.

Teenuste osutaja	Vajalikud teadmised
1. Kosmeetika-, juuksuri-, manikööri-, pedikööri- ja solaariumiteenuste osutajad	1) üldteadmised nakkushaigustest, nende leviku viisidest ja tõrjest; 2) üldteadmised nahahaigustest (bakteriaalsed ja seenhaigused), nende levikust ja tõrjest;
2. Juuksuriteenuste osutajad	1) võimalikud ohutegurid, nakkushaiguste leviku tõkestamise vajalikkus ning nii kliendi kui ka teenuse osutaja tervisele ohtlikult mõjuda võivad kemikaalid; 2) haiguste ennetamise ja nakkushaiguste tõrje meetodid, töövahendite desinfitseerimine – teadaolevad desinfektandid ja nende kasutamise meetodid;
3. Manikööri-, pedikööri- ja kosmeetikateenuste osutajad (küünetehnikud, tätoveerijad, jumestajad)	1) võimalikud ohutegurid, nakkushaiguste leviku tõkestamise vajalikkus; 2) haiguste ennetamise ja nakkushaiguste tõrje meetodid, töövahendite desinfitseerimine - teadaolevad desinfektandid ja nende kasutamise meetodid; 3) instrumentide steriliseerimine - vajalikkus, meetodid ja vahendid;
4. Solaariumiteenuste osutajad	1) võimalikud ohutegurid, mis kaasnevad solaariumi kasutamisega ning meetmed tervisekahjustuse ärahoidmiseks; 2) desinfitseerimine – vajalikkus, vahendid;

(2) Kõik ettevõtte töötajad läbivad enne tööle asumist ning perioodiliselt töötamise ajal tervisekontrolli sotsiaalministri 23.12.1997. a määruse nr 44 «Tervisekontroll nakkushaiguste leviku tõkestamiseks» (RTL 1998, 6/7, 48, 153/154, 576) kohaselt.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 6. Nõuded meditsiinilise esmaabi osutamisele

Ettevõttes peavad olema meditsiinilise esmaabi osutamise vahendid.

§ 7. Nõuded kosmeetikavahendite müümisele ja kasutamisele

Ettevõttes on lubatud kasutada ja müüa kosmeetikavahendeid Eestis kehtivate seaduste ja nende alusel kehtestatud muude õigusaktide nõuete kohaselt.

§ 8. Nõuded tööruumide korrashoiule

- (1) Kõik tööruumid ja seadmed peavad enne töö alustamist ning tööpäeva jooksul olema puhtad.
- (2) Koristamisel tuleb kasutada pesemisvahendeid.
- (3) Lubatud on kasutada pesemisvahendeid, mis sisaldavad desinfitseerivaid aineid ning millised on kooskõlastanud Tervisekaitseinspeksioon.
- (4) Desinfektsioonilahuste valmistamiseks tuleb kasutada preparaate, millised on kooskõlastanud Tervisekaitseinspeksioon.
- (5) Töö käigus tekkinud jäätmed tuleb viia prügikonteinerisse kinnistes kottides.

§ 9. Vastutus

Tervisekaitse nõuete täitmise eest vastutab ettevõtja seaduses kehtestatud korras ja ulatuses.

2. peatükk

Nõuded juuksuri-, manikööri-, pedikööri- ja kosmeetikateenuse osutamisele

§ 10. Nõuded tööruumidele, valgustusele, ventilatsioonile

(1) Tööruumide minimaalne koosseis ja töökohale arvestatav pindala peab olema:

1)	juuksuriruum	6 m ² igale töökohale (9 m ² , kui ruum on ühele töökohale)
2)	maniküüriruum	4 m ² ooteruumiga, ooteruumita 9 m ²
3)	pediküüriruum	4 m ² ooteruumiga, ooteruumita 9 m ²
4)	kosmeetikaprotseduuride ruum	7 m ² ooteruumiga, ooteruumita 9 m ²
5)	personaliruum	8–9 m ² (0,5 m ² iga töötaja kohta)
6)	tualettruum koos kätepesuvalamuga	3 m ²
7)	välisriiete garderoob	3 m ²

(2) Puhta pesu ja töövahendite jaoks peavad olema eraldi ruum või kapid.

(3) Koristusvahendite pesemise ja hoidmise jaoks peab olema eraldi ruum või koht, kus on sooja- ja külmaveearustus. Samas võib hoida ka musta pesu.

(4) Tööruumis peab olema loomulik valgustus, kui töötaja viibib tööruumis vähemalt 75% tööajast.

(5) Kunstlik üldvalgustus peab tagama kõikides ruumides normile vastava ühtlase ja hajutatud valgustuse. Kunstlik üldvalgustustihedus juuksuriruumis peab olema 400 lx.

(6) Kosmeetikaprotseduuride, manikööri- ja pediküüriruumis töökohal peab olema kombineeritud valgustus (kohtvalgustus ja üldvalgustus) valgustustihedusega 2000 lx.

(7) Tööruumides peab olema mehaaniline sissepuhke-väljatõmbeventilatsioon.

Õhuvahetus tööruumides peab olema minimaalselt 2,5 l/s m²kohta. Tööruum peab olema naaberruumide suhtes alarõhuline.

(8) Juhul kui ettevõtte asub elamus ning töökohtade arv ületab kolme, peab olema ehitatud iseseisev ventilatsioon, kusjuures heitõhk tuleb viia hoone katusest kõrgemale.

§ 11. Hügieeninõuded kliendi teenindamisel

(1) Kliendi rõivad tuleb protseduuri ajaks katta kaitsekeebiga, kael – paberist või riidest salvrätiku või käterätikuga. Kõik teenindamisel kasutatav korduvkasutusega pesu (käterätikud, salvrätikud, linad) tuleb vahetada pärast iga klienti. Tööpäeva lõpus tuleb kaitsekeebid pesta, pesemisel tuleb kasutada pesemisvahendeid.

(2) Kliendi teenindamine peab toimuma puhta ning asjakohaselt töödeldud instrumendiga.

(3) Korduvkasutusega instrumendid, mille kasutamisel tekkib oht nahasekreedi ja vere edasikandmiseks, on vaja steriliseerida.

(4) Enne steriliseerimist ja desinfitseerimist tuleb instrumendid pesta pesemisvahendiga ja kuivatada.

(5) Steriliseerimine toimub aurusterilisatsiooni meetodil autoklaavis režiimil 121 °C 15 minutit või 132 °C 4 minutit või õhusterilisatsiooni meetodil kuumõhukapis režiimil 160 °C 120 minutit, 170 °C 60 minutit, 180 °C 30 minutit, või mõnel muul meetodil. Meetodite valik ja režiim tuleb kooskõlastada asukohajärgse tervisekaitsetalitusega. Steriilsuse säilivusaeg sõltub pakendist: kleeplindiga kinnitatud paber – 1 kuu, üleni kleeplindiga kinnitatud steriliseerimiskile – 3 kuud, kuumkeevitusega kinnitatud steriliseerimiskile – 1 aasta, metallkonteiner – 3 ööpäeva. Steriliseeritud pakendil peab olema märgitud viimane kasutuspäev.

(6) Juukseharjad, -rullid, fööniharjad tuleb puhastada ja pesta sooja vee ning pesemisvahendiga.

(7) Pediküüri tegemise käigus kasutatavat jalavanni tuleb pesta harjaga ja pesemisvahendiga kuuma voolava vee all ning desinfitseerida pärast iga klienti või kasutada ühekordselt kasutatavat katet.

(8) Tööpinnad peavad olema puhtad ning vajadusel desinfitseeritud.

(9) Lubatud on läbi viia üksnes neid protseduure, mis ei ole seotud nahahaiguste ravimise ja kosmeetiliste vigade kirurgilise korrigeerimisega.

(10) Teenuse osutamise käigus avastatud pedikuloosi juhul teavitatakse klienti nii täide kui tingude olemasolust. Juuksur võib kliendi teenindamisest keelduda või lõpetada alustatud protseduur, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 11 sätestatud nõudeid.

(11) Pedikuloosiga kliendi teenindamisel kasutatud instrumendid tuleb töödelda desinsektandiga. Lõigatud juuksed tuleb kohe korjata kotti, mis suletakse ja viiakse prügikonteinerisse. Kasutatud käterätikud ja salvrätikud tuleb pesta kuumas vees 60 °C vähemalt 30 minutit või töödelda desinsektandiga (pedikulotsiidiga).

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 12. Nõuded tööriietusele

(1) Personal peab kandma tööriietust, mida tuleb vahetada kohe pärast määrumist. Kosmeetikateenuseid osutava ettevõtte personal kannab tööjalatseid, mida väljaspool ettevõtet ei kasutata.

(2) Personali tööriided tuleb hoida teistest riietest eraldi.

3.peatükk

Nõuded saunateenuse osutamisele

§ 13. Nõuded tööruumidele ja nende sisustusele

(1) Saunaruumide minimaalne koosseis ja pindala:

1)	riietusruum	1,8 m ² ühele kohale
2)	pesemisruum	2,2 m ² ühele kohale
3)	leiliruum	3,0 m ² ühele kohale
4)	tualettruum koos kätepesuvalamuga	2,0 m ² ühele kohale

(2) Meestel ja naistel peab olema võimalik saunas käia eraldi.

- (3) Riietusruumi ja pesemis- või duširuumi vahel peab olema tambur. Uksed pesemis- ja leiliruumi peavad avanema väljapoole.
- (4) Dušikabiinid peavad olema eraldatud vaheseintega kõrgusega mitte vähem kui 2 m. Dušikabiini seinale peab olema kinnitatud käepide ja alus seebi ning muude pesuvahendite jaoks.
- (5) Pesemisruumis peab olema iga 6 pesemiskoha kohta üks veevõtukoht ja iga 12 pesemiskoha kohta üks duššikoht pinnaga 1,5 m².
- (6) Vannide sisepind peab olema emailleeritud. Rikutud emailpinnaga vannide kasutamine on keelatud.
- (7) Sauna ahjusuu ei tohi olla leiliruumis.
- (8) Tualettruumi sissepääs peab olema riietusruumis.
- (9) Klosetipottide ja kätepesuvalamute arv tualettruumides on: üks klosetipott iga 20 riietuskapi kohta, üks valamu 3 klosetipoti kohta, kuid mitte vähem kui üks klosetipott ja üks kätepesuvalamu.
- (10) Põrandad pesemis-, duši- ja leiliruumides peavad olema äravooluga, ruumides peab põrandate pealmine kiht olema krobeline. Põrandatase pesemis-, duši- ja leiliruumides peab olema vähemalt 0,5 cm madalam kui muudes ruumides. Äravoolurestid tuleb puhastada sõltuvalt määrdumisest.
- (11) Leiliruumi seinte ning lava viimistluseks tuleb kasutada vaiguvaba puitu.
- (12) Kõik kuumad pinnad peavad olema ümbritsetud kaitsepiirdega.
- (13) Selle paragrahvi lõiked 2, 3, 4 ja 5 ei kehti tunnisaunade kohta.

§ 14. Nõuded ujulale

- (1) Saunas asuv ujula peab vastama nõuetele, mis on sätestatud Vabariigi Valitsuse 11. juuli 1996. a määruses nr 185 «Ujula tervisekaitsestandardid ja -eeskirjad TKNE-7/1996» (RT I 1996, 51, 971).
- (2) Pealtvalatava vee põhimõttel töötavat ujulat tuleb pesta ja desinfitseerida iga vahetuse lõpus.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 15. Nõuded ventilatsioonile

- (1) Saunaruumide siseõhu temperatuur ja õhuvahetus peab olema järgmine:

Ruumide nimetus	Siseõhu temp. °C	Sissepuhe (välisõhk) l/s m ²	Väljatõmme l/s m ²
Vestibüül	20	1,5	–
Ooteruum	20	1,5	0,8
Riietusruum	25	4	3
Pesemisruum	30	8	8,5
Tambur pesemisruumi ja riietusruumi vahel	25	8	–
Duširuum	25	8	8,5
Leiliruum, mitte vähem	40	0,8	0,8
Vanniruum	25	siirdõhk*	5,5
Puhkeruum	22	2,5	2,5
Tualettruum	21	siirdõhk*	20 l/s koht

* siirdõhk on alarõhu toimel ruumi tulev õhk, mis kompenseerib väljatõmbe.

- (2) Vanni- ja duširuumist väljatõmmatav õhk kompenseeritakse siirdõhuga nende juures asuvast riietusruumist. Tualettruumist väljatõmmatav õhk kompenseeritakse siirdõhuga vestibüülist või ooteruumi kaudu.
- (3) Sissepuhkeõhuavad peavad asuma ruumide ülemises tsoonis väljaspool inimese viibimisala.
- (4) Õhu liikumiskiiruseks tuleb projekteerida:

- 1) 0,15 m/sek riietus-, pesemis-, duširuumis;
- 2) 0,2 m/sek vanniruumis;
- 3) 0,3 m/sek muudes ruumides.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 16. Hügieeninõuded saunavahenditele

- (1) Kasutusse antavad kuivatusvahendid (saunalinad, rätikud) peavad olema puhtad ning pakitud. Puhas pesu tuleb hoida mustast eraldi.
- (2) Ei ole lubatud üürida ega mitmekordsesse kasutusse anda seepi, pesunuustikut või -harja, vihta, kammi, laval või pesemisel kasutatavat istumiskatet.
- (3) Vann tuleb pärast iga kasutajat personali poolt pesta ja desinfitseerida.
- (4) Ihu ja jalgade pesemiseks tuleb kasutada eraldi pesukausse, mida saab eristada kuju või märgistuse järgi. Erineva märgistusega pesukausse tuleb hoida eraldi. Pesukausid peavad olema desinfitseerimisele vastupidavast materjalist.
- (5) Suurpuhastust tuleb teha vajaduse järgi, kuid mitte harvem kui üks kord kuus, sauna sulgemisega üheks päevaks või vahetuseks. Tervisekaitsetalituse nõudmisel tuleb suurpuhastust teha sagedamini.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

4.peatükk

Nõuded solaariumiteenuse osutamisele

§ 17. Solaarium

Solaarium käesoleva määruse mõistes on tööruum, kus antakse päevitusseansse ultraviolettkiirguse defitsiidi vähendamiseks kunstliku ultraviolettkiirgusseadme (edaspidi *UV-seade*) abil.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 18. Nõuded tööruumidele ja ventilatsioonile

- (1) Tööruumi minimaalne pind peab olema 8–12 m².
- (2) Solaariumis peab olema dušikabiin. Selle puudumisel peavad olema niisutatud salvrätid päevitusjärgseks kasutamiseks.
- (3) Solaariumi põrandal ei ole lubatud kasutada vaipkatet.
- (4) Solaariumi ventilatsioon peab tagama õhuvahetuse vähemalt 15–25 l/sek. UV-seade võimsusega üle 5,5 KW peab olema varustatud kohtväljatõmbega.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 19. Nõuded UV-seadmele

- (1) Kunstliku ultraviolettkiirguse seade lampide kasutusaeg ei tohi ületada tehnilises passis (või sertifikaadis) soovitatud kasutusaega. Kasutusaeg on kontrollitav UV-seadmesse sisseehitatud tundideloenduri näitude alusel. Loenduri puudumisel kontrollitakse UV-kiirguse võimsusvoo tihedust UV-A, UV-B ja UV-C diapsoonides.
- (2) Iga lampide vahetus peab olema fikseeritud aktiga, kus on märgitud vahetuse kuupäev ja UV-seadme tundideloenduri näit või UV-kiirguse võimsusvoo tiheduskontrolli tulemused.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 20. Nõuded klienditeenindamisele

- (1) Klienti tuleb enne esimest päevitusseansi teavitada nahatüüpidest, võimalikest vastunäidustustest, päevitusseansi pikkusest olenevalt nahatüübist ja kliendi soovil lampide kasutustundide arvust.
  - (2) Päevitusseansside saamine on lubatud ainult kaitseprillides. Kaitseprillidel peab olema täielik UV-A ja UV-B kaitse. Korduvkasutusega kaitseprillid tuleb pärast iga kasutamist puhastada ja desinfitseerida.
  - (3) UV-seadme akrüülklaasid tuleb pärast iga kasutamist puhastada desinfitseeriva vahendiga.
- [RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

5. peatükk

Lõppsätted

§ 21. Järelevalve

Riiklikku järelevalvet käesoleva määruse täitmise üle teostavad asukohajärgsed tervisekaitsetalitused.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]

§ 22. Rakendussätted

- (1) Käesolev määrus jõustub 1. märtsil 2001. a.
- (2) Käesoleva määruse § 2 lõigetes 3, 4, 6; § 10 lõigetes 7, 8; § 13 lõikes 9; § 15 ja § 18 lõikes 2 sätestatud nõuded jõustuvad tegutsevatele ilu- ja isikuteenuseid osutavatele ettevõtetele 01. jaanuaril 2003. a.
- (3) Käesoleva määruse paragrahvi 13 lõikes 3 sätestatud nõue ei kehti sauna kohta, mis on avatud seaduslikul alusel enne 1. jaanuari 2001. a.
- (4) Käesoleva määruse § 2 lõikes 3 sätestatud nõue eraldi sissepääsu kohta ei kehti ettevõtetele, mis on avatud seaduse alusel enne määruse jõustumist.

[RTL 2002, 69, 1086- jõust. 30.06.2002]